

O b s a h

Použité skratky	15
Úvod	17

1 VŠEOBECNÉ OTÁZKY PRACOVNÉHO PRÁVA

1. Ochrana slabšej strany v pracovnom práve	21
1. Medzinárodnoprávna a európska ochrana zamestnanca	22
2. Ochrana slabšej strany a zmluvná sloboda	22
3. Ochrana osobitných kategórií zamestnancov	25
4. Antidiskriminačné právo	25
5. Právna úprava pracovného času	28
6. Zákonné zakotvenie minimálnej mzdy	30
7. Atypické zamestnania	31
8. Kolektívne pracovné právo	32
9. Je potrebná ďalšia liberalizácia pracovnoprávnych vzťahov?	33
9.1 Novodobé otroctvo a nútená práca	34
10. Najnovšie výzvy v rozvoji pracovného práva	35
2. Pojem subjektívne právo, zneužitie práva a pojem dobré mravy	37
1. Pojem subjektívne právo	37
1.1 Chápanie pojmu právny nárok	38
1.2 Právna povinnosť – podstatná obsahová súčasť pracovnoprávnych vzťahov	38
2. Zneužitie práva	38
2.1 Subjektívna stránka zneužitia práva	42
2.2 Spôsoby zneužitia práva v pracovnoprávnych vzťahoch	43
4. Šikana zamestnanca	46
5. Ku vzťahu dobrých mravov a diskriminácie	47
3. Zmluvy v pracovnom práve	51
1. Všeobecná charakteristika	51
2. Návrh na uzatvorenie zmluvy	51
3. Odvolanie návrhu zmluvy	53
4. Prijatie návrhu zmluvy	53
5. Forma zmluvy	53
6. Odstúpenie od pracovnej zmluvy	54
7. Omyl v pracovnoprávnych úkonoch	54
7.1 Dôvody odstúpenia od pracovnej zmluvy	55
7.2 Pojem tieseň	55
4. Zabezpečenie záväzkov v pracovnom práve	57
1. Všeobecná charakteristika	57
2. Dohoda o zrážkach zo mzdy	57
3. Ručenie	59

4. Záložné právo	62
4.1 Záložná zmluva.....	63
5. Obsah záložného práva	63
5. Reformné prístupy k legálnej definícii pojmu zamestnanec a pojmu pracovný pomer	65
1. Všeobecná charakteristika.....	65
2. Nové právne vymedzenie pojmu závislá práca v Zákonníku práce	67
3. Pojem pracovný pomer a pojem zamestnanec podľa medzinárodného pracovného práva.....	69
4. Pojem pracovný pomer podľa zahraničných právnych úprav	70
5. Pojem pracovný pomer a pojem zamestnanec v práve Európskej únie ...	71
6. Pojem pracovný pomer a pojem zamestnanec v pracovnoprávnej.....	73
úprave Slovenskej republiky	73
6.1 Indikátory pojmu zamestnanec.....	74
7. Pojem vedúci zamestnanec a pojem manažér.....	84
7.1 Pojem vedúci zamestnanec.....	84
7.2 Postavenie členov štatutárneho orgánu	85
7.3 K pojmu manažér	86
7.4 Spoločníci obchodnej spoločnosti.....	88
7.5 Obchodný zástupca.....	88
7.6 Iné orgány obchodných spoločností	89
6. Pojem zamestnávateľ	90
1. Všeobecná charakteristika.....	90
2. Kategórie zamestnávateľov	91
3. Zamestnávateľ – právnická osoba	91
3.1 Právne úkony právnickej osoby.....	92
3.2 Právne úkony fyzickej osoby – zamestnávateľa.....	92
4. Konanie za zamestnávateľa	93
5. Likvidátor v právnej pozícii štatutárneho orgánu.....	94
6. Zástupcovia podnikateľských subjektov	95
6.1 Prokúra	96
7. Právna povaha pokynov zamestnávateľa.....	97
1. Všeobecná charakteristika.....	97
2. K pojmu pokyn	97
3. Predpoklady zákonnosti pokynu	98
4. K pojmu protiprávny pokyn.....	99
5. Systemizácia pokynov a právne následky ich protiprávnosti	100
5.1 Pokyny majúce povahu právneho úkonu.....	100
5.2 Pokyny majúce povahu interných pokynov, inštrukcií.....	101
6. Právna úprava reakcie zamestnanca na protiprávny pokyn	102
8. Základné sociálne práva a slobody v pracovnom práve.....	104
1. Právne základy.....	104

2. Politicko-etický rozmer základných sociálnych práv a slobôd	107
3. Právny rozmer základných sociálnych práv a slobôd	107
4. Vzťah medzi slobodami a sociálnymi právami a ich vzájomné ovplyvňovanie	108
5. Vzťah základných slobôd a základných práv podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ.....	110

2 EURÓPSKE A MEDZINÁRODNÉ PRACOVNÉ PRÁVO

9. Aktuálna normotvorba Medzinárodnej organizácie práce vo vzťahu k právu EÚ	115
1. Všeobecná charakteristika.....	115
2. Zákaz diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch.....	117
3. Zákaz otroctva, povinnej a nútenej práce	119
4. Atypické zamestnania.....	120
4.1 Agentúrna práca.....	121
4.2 Čiastočný pracovný úväzok	123
4.3 Pracovný pomer na určitú dobu.....	124
4.4 Domáca práca.....	125
4.5 Dohovor o dôstojnej práci domácich zamestnancov.....	126
4.6 Telepráca	126
5. Skončenie pracovného pomeru z iniciatívy zamestnávateľa.....	127
6. Odporúčanie MOP 198/2006 o pracovnom pomere	127
7. Najnovšie výzvy v normotvorbe MOP a v práve EÚ	128
10. Právo na voľný pohyb zamestnancov versus prekážky voľného pohybu zamestnancov	130
1. Pojem a právna povaha práva na voľný pohyb zamestnancov	130
2. Právno-dogmatická štruktúra čl. 45 ZFEÚ a obsah práva na voľný pohyb zamestnancov	132
3. Osobný rozsah práva na voľný pohyb zamestnancov.....	134
4. Pojem zamestnanec podľa práva EÚ.....	134
5. Voľný pohyb zamestnancov a zákaz diskriminácie	138
6. Obmedzenie práva na voľný pohyb a výhrada ordre public	140
7. Problémy voľného pohybu zamestnancov v praxi.....	141
8. Príslušnosť k systému sociálneho zabezpečenia – uplatniteľná legislatíva	141
11. Medzinárodné pracovné právo súkromné.....	145
1. Nariadenie „Rím I.“ a slovenské medzinárodné právo súkromné.....	145
1.1 Individuálne pracovné zmluvy.....	147
2. Voľba rozhodného práva	147
3. Obmedzenie voľby rozhodného práva a uplatnenie princípu výhodnosti pre zamestnanca.....	149
3.1 Porovnanie právnych poriadkov.....	150
4. Rozhodné právo pri absencii voľby rozhodného práva.....	152

4.1	<i>Miesto, kde zamestnanec obvykle vykonáva svoju prácu</i>	153
4.2	<i>Dočasný výkon zamestnania</i>	154
4.3	<i>Právo štátu, v ktorom sa nachádza miesto podnikania</i>	155
5.	Právo štátu, s ktorým má zmluva užšiu väzbu	155
6.	Imperatívne normy podľa čl. 9 Nariadenia Rím I.....	156
7.	Výhrada verejného poriadku.....	158
12.	Dočasné vyslanie zamestnancov do Európskej únie	
	v judikatúre Súdneho dvora EÚ	160
1.	Právne základy.....	160
2.	Voľný pohyb zamestnancov a dočasné vyslanie zamestnancov v rámci voľného pohybu služieb.....	162
3.	Pojem dočasné vyslanie zamestnancov.....	164
4.	Osobný a vecný rozsah dočasného vyslania zamestnancov	164
4.1	<i>Pojem zamestnanec</i>	165
4.2	<i>Pojem zamestnávateľ</i>	166
5.	Dočasná povaha vyslania zamestnanca	166
6.	Spôsob uskutočnenia dočasného vyslania zamestnancov.....	167
7.	Povinnosť dodržiavať minimálne pracovné podmienky hostiteľského štátu.....	167
7.1	<i>Pracovný čas</i>	169
7.2	<i>Doba odpočinku</i>	170
7.3	<i>Každoročná platená dovolenka</i>	170
7.4	<i>Minimálne mzdové tarify</i>	171
7.5	<i>Predpisy z oblasti ochrany a bezpečnosti pri práci</i>	172
8.	Sporné otázky „tvrdého jadra“ smernice	172
8.1	<i>Uplatniteľnosť kolektívnych zmlúv</i>	172
8.2	<i>Požiadavka mať zástupcu na území hostiteľského štátu</i>	174
8.3	<i>Požiadavka získať registráciu (povolenie)</i>	174
8.4	<i>Požiadavka vopred uskutočniť vyhlásenie voči orgánom hostiteľského štátu</i>	174
8.5	<i>Disponibilná sociálna a pracovná dokumentácia na území hostiteľského štátu</i>	175
9.	Štátni príslušníci tretích krajín.....	176
10.	Kontrola dodržiavania smernice.....	177
11.	Súdna právomoc	177
12.	Primeranosť obmedzenia voľného pohybu služieb.....	178
13.	Individuálne a spoločné ručenie	178
13.	Pracovný pomer na určitú dobu v judikatúre Súdneho dvora EÚ	181
1.	Všeobecná charakteristika.....	181
2.	Povaha a účel pracovných zmlúv na určitú dobu	181
3.	Zamestnanec na určitú dobu a porovnateľný zamestnanec.....	182
4.	Zásada rovnakého zaobchádzania.....	183
5.	Výnimky zo zásady zákazu diskriminácie	185

6.	Opätovne uzatvorené pracovné zmluvy	186
7.	Preventívne opatrenia členského štátu	186
7.1	„Objektívne dôvody“ pre opätovné uzatváranie pracovných pomerov na určitú dobu	189
8.	Zákaz zníženia existujúcej ochrany zamestnancov pracujúcich v pracovnom pomere na určitú dobu	191
9.	Povinnosti vnútroštátnych súdov pri uplatňovaní smernice	192
10.	Sankcie za nedodržanie účelu smernice	193
11.	Priama účinnosť smernice	193
14.	Pracovný pomer na kratší týždenný pracovný čas v judikatúre Súdného dvora EÚ	195
1.	Všeobecná charakteristika	195
2.	Zásada rovnakého zaobchádzania	197
3.	Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania	198
4.	Čo treba rozumieť pod čiastočným pracovným úväzkom?	199
5.	Odstránenie prekážok v rozvoji práce na kratší pracovný čas	200
15.	Medzinárodné a európske súvislosti skončenia pracovného pomeru z iniciatívy zamestnávateľa	202
1.	Úprava skončenia pracovného pomeru v medzinárodnom pracovnom práve	202
2.	Skončenie pracovného pomeru z iniciatívy zamestnávateľa podľa práva Rady Európy	205
3.	Skončenie pracovného pomeru z iniciatívy zamestnávateľa v práve EÚ	206
3	ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ PRÁVA A SLOBODY V PRACOVNOM PRÁVE	
16.	Sloboda a rovnosť v pracovnom práve	211
1.	Všeobecné právne základy	211
2.	Sloboda v pracovnom práve	211
3.	Rovnosť v pracovnom práve	212
17.	Právo na ochranu ľudskej dôstojnosti	214
1.	Všeobecná charakteristika	214
2.	Normatívna dimenzia ľudskej dôstojnosti	217
2.1	Ochrana a rešpektovanie telesnej a duchovnej integrity – prvá dimenzia práva na ľudskú dôstojnosť	218
2.2	Elementárna právna rovnosť – druhá dimenzia práva na ľudskú dôstojnosť	220
2.3	Zabezpečenie elementárnych základov života – tretia dimenzia práva na ľudskú dôstojnosť	221
18	Právo na ochranu súkromného života	223
1.	Všeobecné právne základy	223
2.	Pojem a obsah práva na súkromný život	223

2.1	Právo na súkromný život podľa Európskeho dohovoru a Charty základných práv EÚ.....	224
2.2	Právo na súkromný život podľa Občianskeho zákonníka.....	226
2.3	Právo na súkromný život podľa čl. 11 Základných zásad Zákonníka práce.....	226
2.4	Ochrana práva na súkromný život podľa Európskeho dohovoru ..	228
2.5	Ochrana súkromného života v Charte základných práv EÚ.....	230
3.	Ochrana rodinného života	230
4.	Ochrana obydlika	231
5.	Ochrana korešpondencie.....	232
6.	Ochrana osobných údajov	233
6.1	Ochrana osobných údajov a súkromia pri komunikácii prostredníctvom elektronickej pošty.....	233
7.	Spôsoby zásahu do práva na súkromný a rodinný život, obydlie a korešpondenciu.....	234
7.1	Kontrola na pracovisku pomocou videokamier alebo mikrofónov.....	234
7.2	Kontrola e-mailov	235
7.3.	Skenovanie obsahu e-mailov	235
7.4	Skríning elektronickej pošty na účely odfiltrovania spamu (regulačné opatrenie zamerané proti nevyžiadanej pošte).....	236
7.5	Skríning elektronickej pošty na účely detekcie vopred určeného obsahu.....	237
7.6	Nové druhy softvérových produktov, ktorých účelom je sledovať, či došlo k otvoreniu e-mailu (napríklad služba „Did they read it“).....	237
8.	Výnimky podľa čl. 7 Charty a čl. 8 Európskeho dohovoru.....	238
8.1	Zásada legality.....	238
8.2	Zásada legitimacy.....	238
8.3	Zásada proporcionality.....	239
19.	Právo na štrajk	241
1.	Ústavnoprávna charakteristika	241
2.	K prípustnosti štrajku nad rámec zákona o kolektívnom vyjednávaní v súdnej judikatúre.....	245
3.	Náhľad pracovnoprávnej teórie	246
4.	Štrajk z pohľadu de lege ferenda	248
20.	Protidiskriminačné právo.....	249
1.	Všeobecná charakteristika.....	249
2.	Všeobecný zákaz diskriminácie v pracovnoprávných vzťahoch.....	249
2.1	Pojem priama diskriminácia.....	250
2.2	Pojem nepriama diskriminácia	251
3.	Uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch	252

4. Diskriminačné dôvody	253
4.1 Pohlavie a rod	253
4.2 Náboženstvo a viera	253
4.3 Rasový a etnický pôvod	254
4.4 Vek	255
4.5 Sexuálna orientácia	255
4.6 Zdravotné postihnutie	255
5. Pojem obťažovanie	257
6. Pojem sexuálne obťažovanie	258
7. Konanie proti dobrým mravom	258
8. Zásada rovnakého zaobchádzania mužov a žien a vývoj doktríny Európskeho súdneho dvora v oblasti zákazu diskriminácie podľa pohlavia	259
8.1 Identifikácia priamej a nepriamej diskriminácie podľa pohlavia	259
8.2 Prístup k zamestnaniu	260
8.3 Pracovné podmienky a skončenie pracovného pomeru	262
9. Zásada rovnakého zaobchádzania a plnenie rodinných povinností zamestnancov	263
10. Porušenie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu pohlavia	264
11. Procesnoprávne záruky dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania	265
12. Výnimky zo zákazu diskriminácie	267
12.1 Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu pohlavia z hľadiska prístupu k zamestnaniu	268
12.2 Rozhodujúce a podstatné profesijné predpoklady	269
12.2 Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu rasovej alebo etnickej príslušnosti	277
12.3 Výnimky zo zákazu diskriminácie z dôvodu náboženského vyznania alebo viery	277
12.4 Výnimky zo zákazu diskriminácie z dôvodu veku	279
12.5 Výnimky zo zákazu diskriminácie z dôvodu sexuálnej orientácie	284
12.6 Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu zdravotného postihnutia	285

4 OSOBITNÉ OTÁZKY PRACOVNÉHO PRÁVA

21. Pracovná zmluva	289
1. Pracovná zmluva ako právny úkon a prejav zmluvnej autonómie	289
2. Druhy pracovných zmlúv	290
3. Vady pracovnej zmluvy	290
4. Spôsob uzatvorenia pracovnej zmluvy	292
5. Založenie pracovného pomeru	293
6. Založenie pracovného pomeru až po vymenovaní do funkcie	294
7. Nedodržanie písomnej formy pracovnej zmluvy	295

8. Manažérska zmluva	295
9. Obsah pracovnej zmluvy	296
9.1 Druh práce	296
9.2 Miesto výkonu práce	297
9.3 Deň nástupu do práce	299
9.4 Mzdové podmienky	299
9.5 Ďalšie obsahové náležitosti pracovnej zmluvy	300
10. Odstúpenie od pracovnej zmluvy	302
11. Právna povaha pracovnej náplne	303
22. Výpoveď z pracovného pomeru	305
1. Právne základy	305
2. Výpovedné dôvody zo strany zamestnávateľa	306
2.1 Zrušenie zamestnávateľa alebo jeho časti	306
2.2 Premiestnenie zamestnávateľa alebo jeho časti	307
2.3 Nadbytočnosť zamestnanca	308
2.4 Zdravotné dôvody zamestnanca	310
2.5 Nesplňanie predpokladov alebo požiadaviek na výkon práce	311
2.6 Porušenie pracovnej disciplíny	313
3. Výpoveď zamestnávateľa a základné ľudské práva	315
3.1 Výpoveď zamestnávateľa a sloboda prejavu zamestnanca	315
3.2 Výpoveď zamestnávateľa z diskriminačných dôvodov	316
3.3 Výpoveď zamestnávateľa a rozpor s dobrými mravmi	318
4. Ponuka vhodnej práce	319
23. Právna úprava hromadného prepúšťania	321
1. Pojem hromadné prepúšťanie podľa Zákonníka práce	321
2. Právny rozmer pojmu hromadné prepúšťanie	322
3. Pojem podnik – zariadenie – podnik, prevádzka, hospodárska jednotka, miesto výkonu práce	323
4. Počítanie zamestnancov pre účely hromadného prepúšťania	324
5. Konzultačné povinnosti zamestnávateľa vo vzťahu k sociálnemu partnerovi	324
6. Pojem zástupcovia zamestnancov	325
7. Informačná povinnosť zamestnávateľa vo vzťahu k príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	326
8. Písomná forma informačnej povinnosti zamestnávateľa	326
9. Sankcie za nedodržanie povinností zamestnávateľa pri hromadnom prepúšťaní	327
24. Pracovný čas	328
1. Právne základy	328
2. Právna úprava pracovného času v sekundárnom práve EÚ	329
3. Osobná pôsobnosť smernice	331
4. Pojem pracovný čas	332
5. Pracovná pohotovosť	333

6. Spočítavanie týždenného pracovného času pri viacerých pracovných pomeroch.....	334
7. Denný maximálny pracovný čas a doby denného odpočinku po práci.....	335
8. Výnimky z týždenného odpočinku a rovnocenné náhradné doby odpočinku	337
9. Rovnocenné doby týždenného odpočinku pri uplatnení výnimiek maximálneho týždenného pracovného času	338
10. Predĺženie maximálneho týždenného pracovného času na základe individuálnej dohody so zamestnancom (opt-out).....	341
25. Vzdelávanie zamestnancov	343
1. Všeobecná charakteristika.....	343
2. Druhy kvalifikačných opatrení	344
2.1 <i>Zaškolenie a zaučenie</i>	<i>344</i>
3. Pojem ďalšie vzdelávanie.....	345
4. Pojem zvýšenie kvalifikácie.....	346
4.1 <i>Právna povinnosť zamestnanca zvýšiť si kvalifikáciu</i>	<i>346</i>
5. Pojem prehlbovanie kvalifikácie.....	346
5.1 <i>Prehlbovanie kvalifikácie – povinnosť zamestnanca</i>	<i>347</i>
6. Oprávnenie alebo povinnosť zamestnávateľa podporovať zamestnanca pri zvyšovaní kvalifikácie	347
7. Kvalifikačná dohoda	347
7.1 <i>Povaha a funkcie dohody o získaní a zvýšení kvalifikácie</i>	<i>348</i>
7.2 <i>Obsah dohody</i>	<i>348</i>
7.3 <i>Možnosť od zamestnanca vyžadovať aj celú sumu vynaložených nákladov</i>	<i>349</i>
7.4 <i>Možnosť uzatvorenia dohody v prípade prehlbovania kvalifikácie zamestnanca</i>	<i>349</i>
8. Dôvody, pri ktorých nevzniká úhradová povinnosť zamestnanca	350
26. Povinnosť zamestnávateľa zaradiť zamestnanca na pôvodnú prácu a pracovisko.....	352
1. Právna povaha povinnosti zamestnávateľa	352
2. Právne postavenie zamestnanca po návrate do práce po skončení materskej dovolenky alebo rodičovskej dovolenky podľa § 166 ods. 1 ZP	353
3. Pojem pôvodná práca a pracovisko.....	354
4. Právne postavenie zamestnanca po návrate z rodičovskej dovolenky podľa § 166 ods. 2 ZP	355
5. Právne postavenie ostatných chránených pracovných kategórií zamestnancov.....	355
27. Flexibilné formy zamestnania	357
1. Všeobecná charakteristika.....	357
2. Flexibilné formy zamestnania v pracovnom práve.....	358
2.1 <i>Pracovný pomer na určitú dobu.....</i>	<i>360</i>

2.2	<i>Pracovný pomer na kratší týždenný pracovný čas</i>	360
2.3	<i>Agentúrne zamestnávanie</i>	361
2.4	<i>Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru</i>	362
2.5	<i>Domácka práca a telepráca</i>	363
2.6	<i>Príležitostná práca</i>	365
2.7	<i>Nepravidelná výpomoc</i>	366
2.8	<i>Práca na zavolanie</i>	367
2.9	<i>Náhľad odbornej literatúry na príležitostnú prácu, prácu na zavolanie, resp. nepravidelnú výpomoc</i>	367
3.	<i>Flexibilné formy zamestnania a dôstojnosť ľudskej osoby</i>	369
28.	Aktuálne teoretické a praktické otázky prevodu podniku alebo časti podniku	371
1.	<i>Všeobecná charakteristika</i>	371
2.	<i>Prevádzajúci zamestnávateľ a nadobúdateľ</i>	372
3.	<i>K pojmu zamestnanec</i>	374
4.	<i>Pojem prevod podniku v smernici 2001/23/ES</i>	376
5.	<i>Zachovanie identity</i>	380
6.	<i>Spôsoby prevodu podniku alebo jeho časti – právne tituly</i>	381
6.1	<i>Outsourcing a insourcing</i>	382
6.2	<i>Zmluvný prevod</i>	383
7.	<i>Ochrana pred prepustením z práce podľa interpretácie Európskej komisie</i>	385
8.	<i>Prevod podniku a platnej kolektívnej zmluvy</i>	385
9.	<i>Ochrana funkcií zástupcov zamestnancov</i>	386
10.	<i>Postoj zamestnanca k zákonnému prechodu práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov</i>	388
11.	<i>Zachovanie pracovných podmienok</i>	390
	Summary	395
	Literatúra	399
	O autorke	403
	Vecný register	404